

Fundacja Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego
Biuro Podróży i Turystyki ALMATUR

ISBN 978-83-7151-984-0

Zeszyty Historyczne Ruchu Studenckiego

nr **6**

Seminarium 60 lat BPiT Almatu
„Współczesny model turystyki młodzieżowej.
Turystyka akademicka wczoraj – dziś – jutro”

Warszawa, czerwiec 2016 r.

Wydawca: Fundacja Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego
Zespół Historii Turystyki Studenckiej
Biuro Podróży i Turystyki ALMATUR

Redakcja opracowanie:

Waldemar Błaszczuk – Redaktor prowadzący
Krzysztof Łopaciński

Recenzenci:

Dr Włodzimierz Banasik – Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych
Dr Julian Bystrzanowski – Stowarzyszenie Ekspertów Turystyki
Dr Krzysztof Łopaciński – Instytut Turystyki SGTiR

Sponsorzy:

Biuro Podróży i Turystyki ALMATUR
Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza w Lublinie
Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji w Warszawie

Patronat medialny: Wiadomości Turystyczne

Copyright by Fundacja Ogólnopolskiej Komisji Historycznej Ruchu Studenckiego
Biuro Podróży i Turystyki ALMATUR

ISBN 978-83-7151-984-2

Warszawa, czerwiec 2016

WPŁYW REALIZOWANEJ AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNEJ MŁODZIEŻY NA POSTRZEGANIE TURYSTYKI

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Michał Kwiatkowski, Małgorzata Lepa, Elżbieta Grzelak-Kostulska, Leszek Dąbrowski, Stefania Środa-Murawska,

1. Wprowadzenie

Turystyka młodzieży to zjawisko z całą pewnością zasługujące na uwagę badawczy z różnych względów. Istotne jest prowadzenie stałych badań z tego zakresu, by eliminować wszelkie ograniczenia i trudności związane z aktywnością młodzieży, co podkreślane jest w ramach opracowań z zakresu turystyki społecznej (m.in. Hołowiecka i inni, 2011). Z drugiej strony na zagadnienie można spojrzeć również perspektywicznie, zastanawiając się, jak postawy, preferencje i zachowania młodzieży mogą kształtować przyszłe trendy w rozwoju turystyki. Należy przy tym pamiętać, że młodzi ludzie są często bardziej podatni na innowacje, sami kreują nowe rozwiązania w wielu dziedzinach życia, w tym także w obrębie turystyki (np. kluby wzajemnej gościnności – por. Kowalczyk-Anioł, 2011), dlatego uważnie należy śledzić ich zachowania i postawy, zwłaszcza, że turystyka młodzieży jest zjawiskiem bardzo dynamicznym.

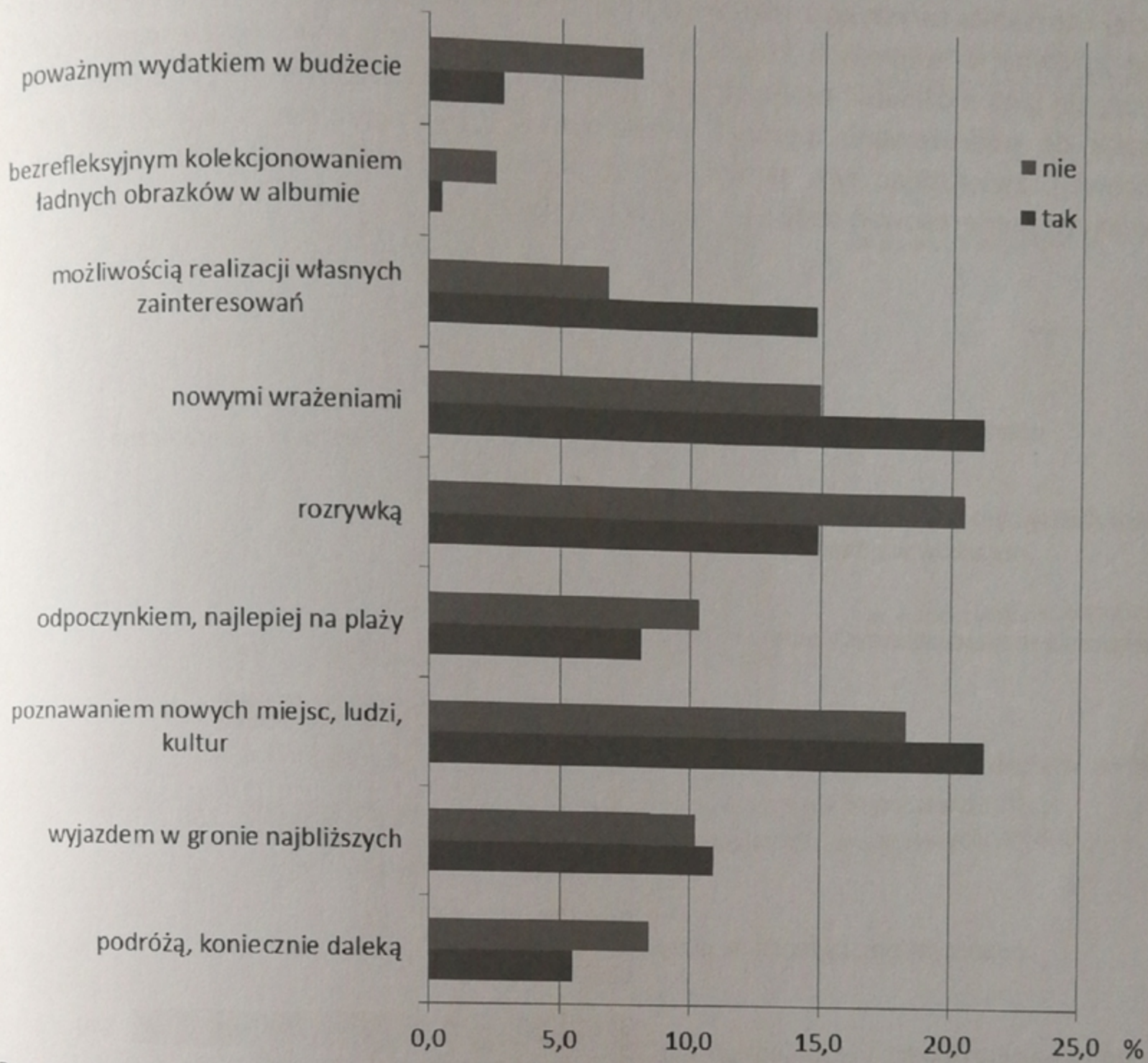
W związku z powyższym celem pracy jest próba aktualizacji stanu wiedzy na temat zachowań turystycznych ludzi młodych poprzez wykazanie zależności między realizowaną aktywnością turystyczną a postrzeganiem turystyki w grupie młodzieży licealnej i akademickiej. Założono bowiem, że młodzież biorąca udział w podróżach turystycznych wykazuje bardziej pozytywny stosunek do tej formy aktywności, przy czym przyjęto także, że zachodzi tu swego rodzaju sprzężenie zwrotne: osoby uprawiające turystykę znacznie lepiej ją postrzegają, doceniając korzyści z niej wynikające.

Prezentowane wyniki badań są, jak wskazano, zestawieniem opisu aktywności i postaw ludzi młodych, tj. studentów i licealistów. Dobrana populacja tworzy kategorię, która w większości podejmuje już samodzielne decyzje o formie czy miejscu wypoczynku, ma też w tym zakresie za sobą pewne doświadczenia. Główną metodą zastosowaną w badaniu była ankieta przeprowadzona w technice PAPI – Paper and Pencil Interview. Gromadzenie wyników prowadzono na przestrzeni 2 lat – od listopada 2014 roku poprzez 2015 rok. Badaniem objęto łącznie 840 respondentów (nie wliczając odpowiedzi niepełnych, które wyeliminowano) z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i mazowieckiego, którzy odpowiedzieli na 30 pytań. Formularz ankiety skonstruowano w klasyczny sposób, posługując się w przeważającej większości pytaniami zamkniętymi z zastosowaniem skali dychotomicznej, nominalnej i zmodyfikowanej wersji skali Likerta. Po weryfikacji odrzucono nieprawidłowo wypełnione ankiety, z pozostałych utworzono bazę danych w programie PASW Statistics.

2. Wyniki

Wybrane pytania ankiety zostały poddane analizie polegającej na porównaniu otrzymanych wyników określających aktywność turystyczną ze skojarzeniami i poglądami dotyczącymi turystyki. Z analizy wykonanych tabel krzyżowych wynika, że występują pewne różnice w postrzeganiu turystyki między osobami, które deklarują, że uczestniczą w

podróżach i pozostałymi (ryc. 1). Wprawdzie obie kategorie turystykę kojarzą z możliwościami poznawania nowych miejsc, ludzi, kultur; nowymi wrażeniami, których dostarczają podróże, czy z rozrywką, jednak akcenty między odpowiedziami rozkładają się nieco inaczej.

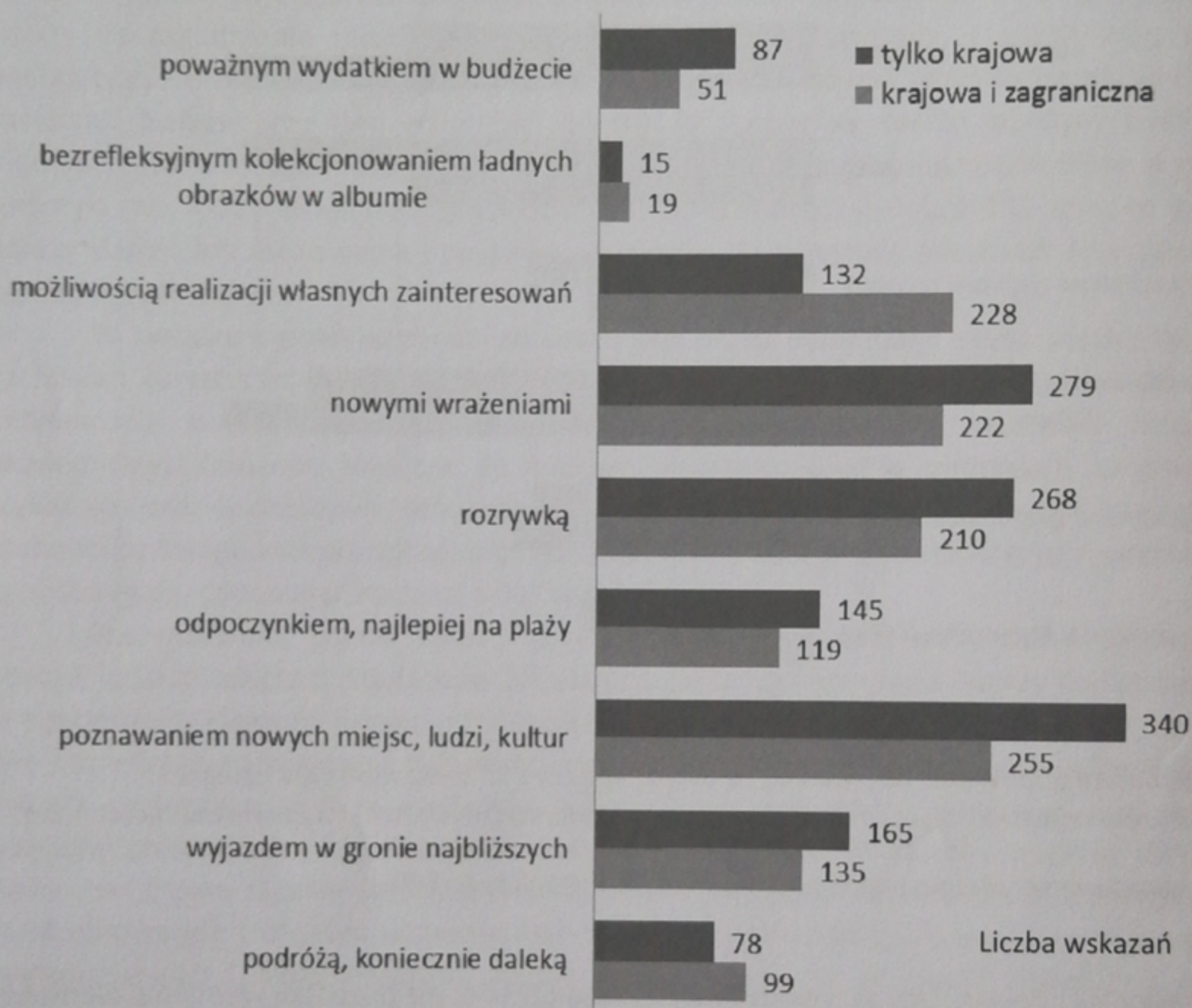

Ryc. 1. Struktura odpowiedzi na pytanie „Turystykę kojarzę z ...” zestawione dla kategorii respondentów uczestniczących w podróżach w celach turystycznych (tak) i nieuczestniczących (nie).

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=840

Młodzież deklarująca aktywność turystyczną częściej niż pozostali wymienia elementy związane z aspektami poznawczymi, wskazuje też na możliwości realizacji własnych zainteresowań. Bierni respondenci przeważają w grupie osób traktujących turystykę jako formę rozrywki, kojarząc ją z odpoczynkiem, najlepiej na plaży. Ich udział jest też znacznie wyższy wśród badanych, którzy utożsamiają turystykę z poważnym wydatkiem, mającym wpływ na ich budżet. Trudno o jednoznaczną interpretację tego wyniku, wydaje się jednak, że brak aktywności w pewnym stopniu może mieć swoje źródło w ocenie turystyki, jako aktywności mało wartościowej, nastawionej w dużym stopniu na relaks, bez dostrzegania jej głębszych walorów.

Z kolei porównanie tych samych odpowiedzi (na pytanie z czym kojarzona jest turystyka) tym razem w grupie uczestniczących w podróżach o większym (krajowe i zagraniczne) i mniejszym zasięgu (wyłącznie krajowe wyjazdy) wskazuje też na pewne interesujące zależności (ryc. 2). Młodzież, która decyduje się na wyjazdy o mniejszym zasięgu częściej utożsamia turystykę z rozrywką, odpoczynkiem. Ci spośród badanych, którzy biorą udział zarówno w wyjazdach krajowych, jak i zagranicznych, znacznie częściej turystykę postrzegają jako możliwość realizacji własnych zainteresowań. Można zatem postawić tezę, że pasja do podróżowania pozwala przełamywać różne ograniczenia (zwłaszcza natury finansowej), zwiększając tym samym zasięg podróży. Choć nie wykluczone, że źródłem rozwijanych zainteresowań stały się wyjazdy turystyczny.

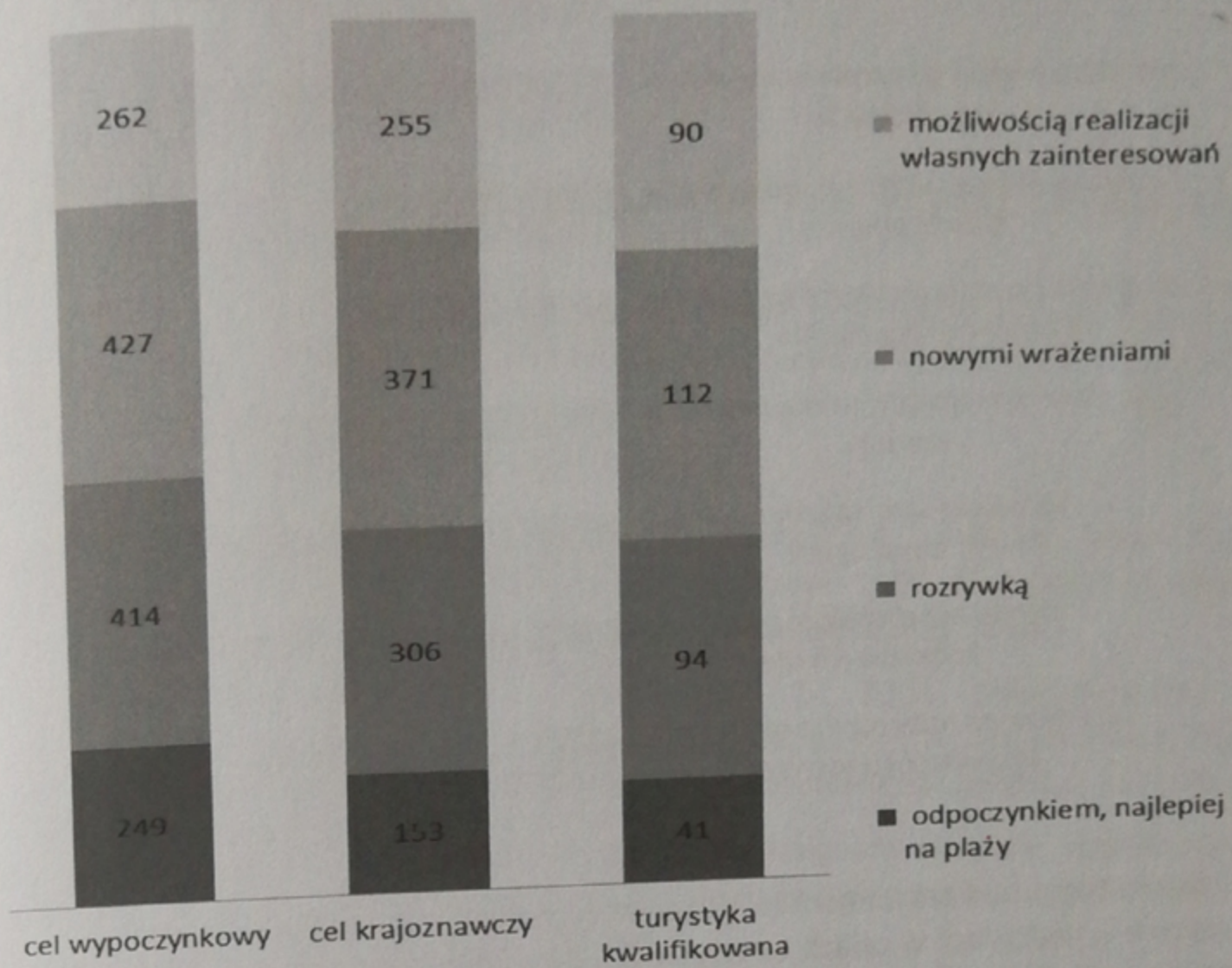

Ryc. 2. Rozkład odpowiedzi na pytanie „Turystykę kojarzę z ...”. Odpowiedzi zestawiono dla dwu kategorii respondentów: uczestniczących wyłącznie w krajowych wyjazdach turystycznych i uczestniczących w wyjazdach o zasięgu większym niż w krajowy.

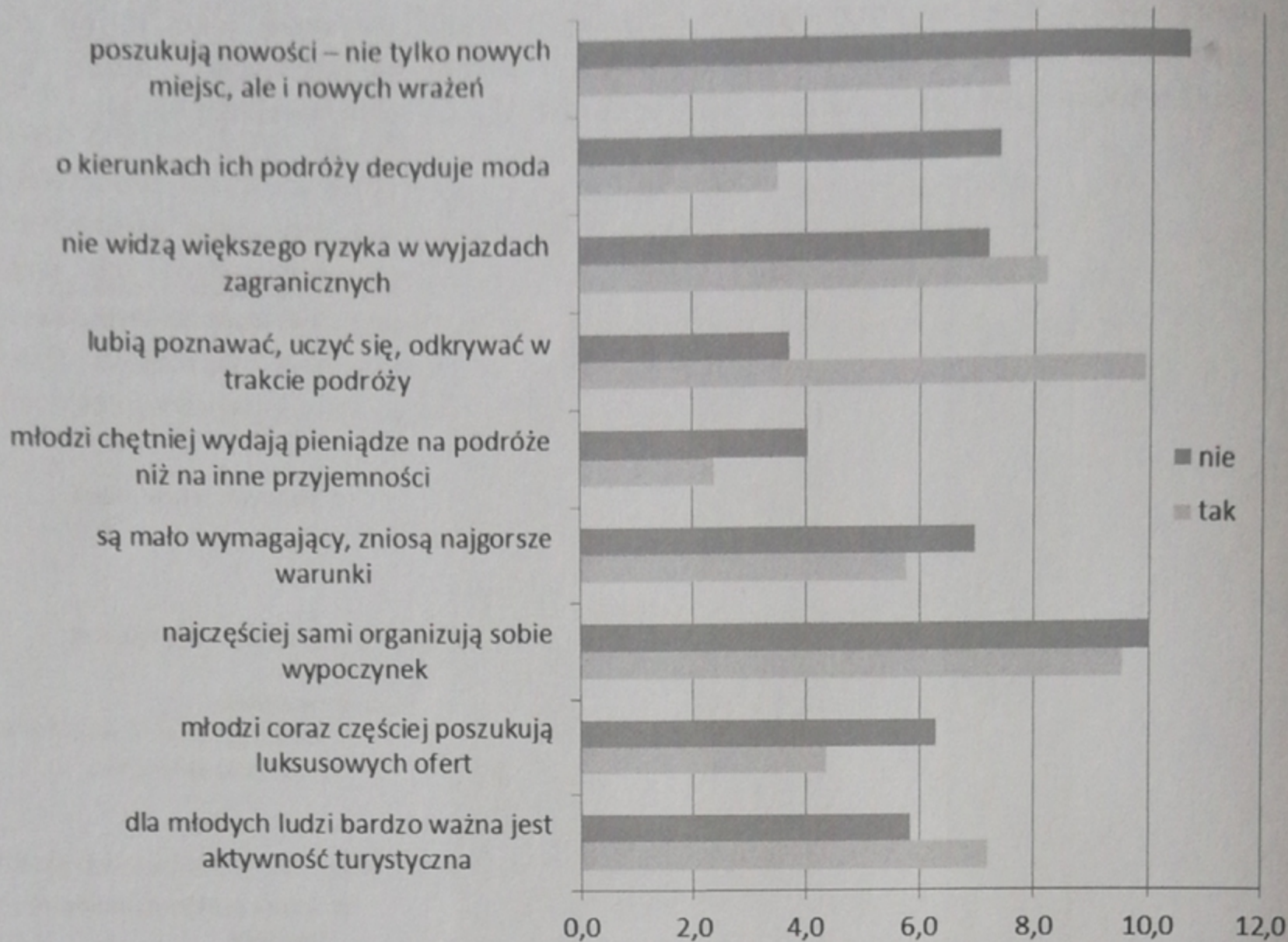
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=840

Wykazywana aktywność turystyczna może mieć różny charakter, który determinuje cel podróży (ryc. 3). Warto podkreślić, że istnieje związek między preferencjami w tym zakresie a postrzeganiem zjawiska, jakim jest turystyka. Respondenci deklarujący, że głównie

podróżują w celu wypoczynkowym częściej traktują turystykę jako formę rozrywki, odpoczynku. Pozostali badani stawiają większy akcent na możliwość realizacji własnych zainteresowań (zwłaszcza zaangażowani w uprawianie turystyki kwalifikowanej).

Ryc. 3. Struktura odpowiedzi na pytanie „Turystykę kojarzę z ...” wśród respondentów wskazujących na odmienny cel podróży (na wykresie podano liczbę wskazań).
 Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=840

Ryc. 4. Struktura twierdzeń respondentów na temat zachowań młodych ludzi w grupie uczestniczących w podróżach w celach turystycznych (tak) i nieuczestniczących (nie).
 Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=840

Wracając do porównania poglądów respondentów zaangażowanych w podróżowanie w celach turystycznych i biernych pod tym względem, warto podkreślić, że w niektórych przypadkach dość odmiennie postrzegają oni zachowania turystyczne młodzieży (ryc. 4). Pierwsza kategoria najczęściej wskazuje na otwartość młodych ludzi na aspekty poznawcze, eksploracyjne podróży. Druga grupa skłania się ku postawieniu akcentu na stwierdzenie traktujące podróże jako pogoń za nowością (nowe miejsca, nowe wrażenia). Częściej zgadzają się też z poglądem, że o kierunkach podróży decyduje moda, a młodzi ludzie coraz powszechniej poszukują luksusowych ofert turystycznych. Interesujące jest, że uczestniczący w podróżach turystycznych postrzegają te kwestie nieco inaczej, w większym stopniu, jak wydaje się, doceniając rolę turystyki dla indywidualnego rozwoju.

3. Podsumowanie

Z pewnością o aktywności młodzieży decydują indywidualne potrzeby i związane z nimi motywacje. Stymulują one do działania, a ich odzwierciedleniem jest większe, niż w innych grupach wiekowych, zróżnicowanie preferowanych rodzajów turystyki. Przeprowadzona analiza wykazała, że występuje pewna zależność między poglądami na temat zjawiska turystyki a aktywnością młodzieży. Respondenci, którzy nie są uczestnikami ruchu turystycznego (około 12% wszystkich badanych) traktują turystykę jako rozrywkę, nie doceniając jej innych funkcji. Znacznie rzadziej niż pozostali badani są zdania, że młodzież lubi uczyć się, poznawać, odkrywać w trakcie podróży. Przyczyny takich postaw – być może

dziedziczone, może też stanowiące efekt obniżania rangi turystyki w sytuacji, gdy warunki materialnie uniemożliwiają w niej udział lub też zupełnie inne - wymagają z pewnością dalszych pogłębionych badań

Literatura

- Faracik R., 2007, Potrzeby i motywacje turystyczne, [w:] Kurek W. (red.), Turystyka, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Faracik R., 2011, Turystyka dzieci i młodzieży na wybranych przykładach z Polski, Europy i świata. [w:] A. Stasiak (red.). Perspektywy i kierunki rozwoju turystyki społecznej w Polsce. Wydawnictwo WSTH, s.121-139.
- Garbarski L., 1994, Zrozumieć nabywcę, PWE, Warszawa.
- Global directions in language travel 2005, Association of Language Travel Organisations: www.altonet.org. Global directions in language travel 2009, Association of Language Travel Organisations: www.altonet.org. Loker-Murphy L., Pearce, P.L., 1995,
- Hołowiecka, B., Grzelak-Kostulska, E., Kwiatkowski, G., 2011, Uwarunkowania aktywności turystycznej młodzieży z rodzin o niskim dochodzie. [w:] A. Stasiak (red.). Perspektywy i Kierunki Rozwoju Turystyki Społecznej w Polsce. Wydawnictwo WSTH, s. 157-170.
- Kowalczyk-Anioł, J., 2011, Kluby wzajemnej gościnności—signum temporis współczesnej turystyki polskiej młodzieży. [w:] A. Stasiak (red.). Perspektywy i Kierunki Rozwoju Turystyki Społecznej w Polsce. Wydawnictwo WSTH, s. 141-156.
- Lawson R., 1999, Patterns of tourist expenditure and types of vacation cross the family life cycle, [w:] Pizam A., Mansfeld Y. (red.), Consumer behaviour in travel and tourism, The Haworth Hospitality Press, New York—London—Oksford.
- Niezgoda A., Zmyślony P., 2006, Popyt turystyczny. Uwarunkowania i perspektywy rozwoju, Wyd. AE, Poznań.
- Nowak L., 1995, Pozaekonomiczne determinanty zachowań nabywców, Wyd. AE, Poznań.
- Przeclawski K., 1996, Człowiek a turystyka. Zarys socjologii turystyki, Albis, Kraków.
- Swarbrooke J., Horner S., 1999, Consumer behaviour in tourism, Butterworth -Heinemann, Oxford.
- Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach domowych w 2009 roku, 2010, GUS, Warszawa: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_661_PLK_HTML.htm.
- Turystyka i wypoczynek w gospodarstwach domowych w 2005 roku, 2005, GUS, Warszawa.
- Young budget travelers: Backpacker in Australia, Annals of Tourism Research, 22 (4). New horizons II. The Young Independent Traveller, 2007, WYSET Confederation: www.wysetc.org.
- Youth travel matters. Understanding the global phenomenon of youth travel, 2008, UN World Tourism Organization, Madrid.